

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia de glume „Bobîrnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economiști: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economiști: 10 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare LUNIA ȘI JOIA

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

S'a început și pe uscat lupta între Rusia și Turcia!

Inceputul e priincios Turcilor.

Pe mare au avut loc ciocniri noue și altele sunt în pregătire.

În Marea-Neagră au fost scufundate de toate 5 corăbii rusești de războiu și 19 de negoț!

ÎN POLONIA-RUSEASCĂ (spre Varșovia) sosesc ajutoare germane noue, aduse din Belgia. Lupta se reîncepe.

ÎN GALIȚIA trupele austro-ungare se țin bine atacurilor rusești. În jurul Cernăuților îndeosebi starea ne e priincioasă.

ÎN BELGIA lupta pentru țărmul Mării încă nu e hotărîtă, dar e cea mai sîngeroasă luptă din cîte a pomenit istoria! Oștile engleze-franco-belgiene de pe țărm, sunt ajutate mult de tunurile de pe corăbiile engleze de războiu.

Cu SÎRBII se dau încă lupte foarte dîrze și sîngeroase. În mai multe locuri Sîrbii au fost scoși din întăriturile lor făcute în cement! Într'un loc, ai noștri au dat 6 asalturi pînă i-au izgonit din șanțuire! Șabaț-ul a căzut. e cuprins de armatele noastre.

În BULGARIA se țin adunări, cari cer ca Bulgaria să între și se cuprindă Macedonia (partea ce o au Sîrbii din ea).

Mersul peste tot al războiului.

Războiul, în loc să se apropie de stații, cari să lase lumea a nădăjdui în un sfîrșit apropiat al lui, — încă acum par' că se învoalbă mai tare, flacărele lui se umflă

și se întind și se înalță, — amenințînd și coperisele statelor cari pîn'acum au mai stat, speriate, de-o parte.

Iaca cîteva semne despre acest mers viforos al dezvoltării războiului:

Germania, după-ce oștile, aproape un milion de soldați,

ce a trimis în Polonia rusească contra Varșoviei, au fost silite să se retragă deocamdată cîtva loc, pentru a-și lua așezări mai tari, — trimite numeroase trupe de întărire a celor din Polonia, și îndată ce acele ajutoare au ajuns la locul lor,

Germanii vor lua de nou ofenziva (atacarea) asupra Rușilor, cu depline nădejdi a-i răpune, a-i izbi napoi spre Varșovia și a le lua această cetate, după care drumul spre lăuntru Rusiei va fi deschis armatelor germane și austro-ungare.

Trupele germane au și început noua atingere cu inamicul și se mai dau lupte dârze în Polonia.

— În Belgia s'a deslănțuit lupta cu atîta înverșunare, încît se spune, că nu are pereche în istorie!

S'au adus în ajutor corăbiile de războiu din largul Mării, care varsă și ele foc grozav din uriașele tunuri, asupra oștilor germane. Căci e nemai pomenită cădere de oameni pe aceste cîmpii ale morții.

— Turcii au atacat pe Ruși în Azia, în Caucaz (colțul de jos al Rusiei, care se atinge acolo de trupul Turciei aziatice). S'au pornit lupte grele și aci.

În același timp Turcii vor să dea năvală în Egipt, pentru a-l zmulge din mâinile Englezilor. Englezii au trimis acolo 15.000 oameni, trupe de apărare și au pe drum alte 50.000 din Indii. Vor fi și aci lupte crîncene.

Și așa vetrele de foc care pîrjolesc la oameni, ca cum ai prăji la grămpene, — se înmuetesc și se lătesc!

Statele cari au stat pîn' aci neamestecate, sunt speriate și ele și unele sunt chiar neliniștite, — par'că le-ar lua pe tot mai multe boala și furia că, dară, dacă toată lumea se bate, de ce să stăm numai noi cumînți de-o parte? Fiecare zi aduce cîte-o minune, cîte-o noutate izbitoră!

Iaca acum știrile mai nouă de pe feluritele cîmpuri de luptă:

Lupta cu Rușii.

Nouă ajutoare germane aduse din Belgia.

Budapesta, 1 Nov. Știri venite aici din Berlin, vestesc, că Germanii au pornit ajutoare nouă, trupe numeroase, scoase din Belgia, — spre întărirea oștilor sale din Polonia rusească, cele îndreptate contra Varșoviei.

Sunt cele mai bune nădejdi, că, după primirea acestor întăriri, trupele germane vor trece de nou în ofenzivă față de Ruși și-i vor respinge cu izbîndă, azvîrlindu-i peste Varșovia.

Trupele noastre austroungare din Galiția și Polonia rusească, primesc zilnic întăriri.

*

Raport rusesc despre luptele cu Nemții.

Berlin, 1 Nov. — Statul major rusesc, a dat despre luptele cu Nemții pe ziua de 30 Oct. — următoarea vestire:

În Prusia răsăriteană (sus) curg încă lupte înverșunate! Germanii atacă la Bakalazrew, spre miazăzi de Suvalki.

— În părțile Vistulei (jos în Polonia rusească), încă mai sunt lupte între ariergarda (trupele de coperire din napoi) germană și frontul Lordz-Zawichost.

În 29 Octobrie au fost ciocniri între trupele rusești și cele austroungare-germane ce trecuseră peste Vistula, la Iosefowo (între Krasnic și Ivanogrod, pe țărmul Vistulei).

În Carpați, oștile austroungare au desvoltat lupte mai mari la Turka.

„Az Est” spune, că ziarul „Universul” din București, vorbind de luptele cu Rușii (numărul dela 31 Oct.) scrie:

Pe valea rîului San (în Galiția) curg încă luptele, tot așa dela Przemysl spre miazăzi.

În Polonia rusească, din jos de rîul Pilița, într'o pădure ce cade între Bialobrzeg-Glawasow, a fost o luptă mare ce a ținut 4 zile într'una între Ruși și Nemți.

Tot atunci și în centru (la inima liniei), Germanii au început o luptă din cale-afară aprinsă contra Rușilor, lîngă comunele Dadinow, Severinow, Marinow.

*

Din jurul Cernăuțului.

„Az Est” primește dela trimisul său în Bucovina următoarele:

Cernăuți, 3 Nov. — Sosind azi aici, vă pot vesti că legătura de tren și telegraf cu Cernăuțul e iarăși la loc.

În jurul Cernăuțului trupele austroungare sunt așezate în poziții (locuri) foarte întărite, și trupele noastre au respins pînă acum toate încercările Rușilor de a recuceri capitala Bucovinei.

Rușii în toate atacurile lor au suferit pierderi foarte mari. Luptele de aici de aceea sunt de mare însemnătate, pentru-că

acestea zădărnicesc cu totul încercările Rușilor de-a mai năvăli în Ungaria prin strîmtorile Carpaților și ușurează mult starea trupelor noastre din Galiția de mijloc.

Budapesta, 3 Nov. În Polonia rusească (armata germană ce înaintează spre Varșovia), dupăce a silit pe o mare putere dușmană a se desfășura pentru luptă, — au părăsit lupta ce să încinsese la Cysagora, pentru a-și urma mișcările începute la Ivanogrod.

În Galiția (armatele noastre austroungare) starea e neschimbată. În zilele astea am transportat (dus) pe Rușii prinși în luptele dela Sary-Sambor și Turka, vre-o 2000 de inși.

Ieri husarii au prins în valea Stryi un transport (cărăușie) de muniții inimice; au luat mai multe care cu muniții.

Lupta din Franția.

Pe frontul francez luptele țin încă, cu mici izbînzi, dar fără biruințe mai însemnate. Starea aceasta se oglindește viu în telegrama dată oficios în 3 November, care sună:

Berlin, 3 Nov. — Dela Roye spre apus, au avut loc lupte urmate de cele mai mari pierderi pentru amîndouă părțile, — cari înse nu au schimbat starea lucrurilor de acolo.

Bun succes a încununat însă atacul nostru (german) dela Soisson spre Răsărit, lîngă rîul Aisne, unde trupele noastre, contra împotrivirii celei mai înverșunate a inamicului, au luat totuși cu asalt cîteva așezări întărite de-ale lor.

Am făcut prizonieri vre-o 2000 de Francezi, am luat 3 tunuri și 2 mașini de pușcat.

— Între Verdun și Toul, mai multe atacuri franceze le-am respins.

*

Știre engleză despre lupta din Franția.

Roma, 2 Nov. — Din Londra sosește știrea, despre următoarea vestire oficioasă dată de conducerea militară engleză:

Starea luptei crîncene cu Germanii, începe a fi tot mai

mulțămitoare. Lupta decurge crîncenă și pustiitoare pe întreg frontul, dar noi înaintăm, deși înaintarea noastră e însoțită de pierderi grozave.

*

Guvernul francez se reîntoarce la Paris.

Milano, 2 Nov. — Camerele della Sera primește știrea din Paris:

Guvernul francez a hotărît că în 20 Nov. se reîntoarce din Bordeaux, la Paris, ne mai fiind acum primeduit Parisul de armata germană. Pe 15 Dec. va fi conchemată dieta franceză la Paris. Cu trei zile înainte de ședința dietei, comisiunea financiară se va sfătui asupra lipsurilor bănești, iar hotărîrile ce le va lua vor fi așternute Dietei spre dezbatere și primire.

Lupta cu Turcia.

Turcia intrată și ea în foc, are să dea lupta cu inamicii săi pe trei fronturi: În Caucaz (cu Rușii), în Egipt (cu Englezii) și în Europa cu — nu se știe încă cine.

Cîtă armată duce Turcia în luptă?

Viena, 2 Nov. — În cercurile bine cunoscătoare a lucrurilor se spune, că Turcia a mobilizat 800.000 de oameni.

După ce s'au închis Dardanelele, au rămas în porturile din jurul Constantinopolului vre-o 400 de corăbii de negoț streine. Pe acelea Turcia le folosește acum pentru a-și cărăuși armatele colo și colo, unde cere lipsa.

*

Respingerea Rușilor în Caucaz, de către Turci.

— Un încrușetor englez a scufundat din greșală un torpilor grecesc.

Constantinopol, 3 Nov. Cancelaria telegrafiei otomane a dat următoarea vestire oficioasă:

După știrile oficioase sosite de la hotarele turcești din Caucaz, Rușii au atacat aici în mai multe locuri trupele dela hotarul Turciei, au fost însă siliți să se retragă în urma împotrivirii trupelor turcești, cu mari pierderi.

— Pe Marea Mediterană vase de războiu engleze au început

focul împotriva celor turcești.

Incrucișetoare engleze, din greșală, au scufundat un torpilor grecesc ce se apropia spre ele, crezându-l de torpilor turcesc.

Intîmplările acestea arată că dușmanii Turciei au început războiul, plănuind de atîta vreme împotriva ei. Neamul ottoman întreg, punîndu-și toată nădejdea în Dzeu, care e atotputernicul apărător al dreptului și al dreptății, e hotărît a respinge atacurile cari au de scop nimicirea Turciei.

Pod de saci de nisip.

Canalul „Suez“ desparte Turcia din Azia de Egiptul cuprins de Englezi. Ca să poată trece repede în Egipt, Turcii încearcă un lucru nou: Ci-că 300.000 de căruțe cu saci de nisip vor să pornească spre țarmul canalului și să tot arunce la saci în canal, până fac pod de saci de nisip dela țarm la țarm, și peste acela să treacă atacînd pe Englezi, cari sînt încă puțini în Egipt. Un astfel de pod îl pot face fără multe planuri de arhitecți și nici nu-l pot strica tunurile, ca pe alte poduri.

Lupta pe Marea-Neagră.

Constantinopol, 2 Nov. S'a aflat, că lupta pe Marea Neagră a avut urmări mult mai grele, decît s'a spus la început. Flota turcească a scufundat 5 vase de războiu rusești și vre-o 19 de cele de negoț.

Viena, 3 Nov. — În orașele rusești de pe țărmii Mării-Negre domnește spaimă mare de frica flotei turcești. Din Livadia lumea începe a se retrage napoi în lăuntru țării, căci a aflat că în Feodosia bombardarea a făcut stricăciuni foarte mari și au teamă să nu pățască și ei așa. În Odessa sunt tulburări printre matrozi

Flota franceză și engleză atacă corăbiile turcești

Constantinopol 2 Nov. — Flotta franceză și engleză s'a ivit azi nainte de amiază în sinul de mare Tșesme, atacînd aici două vase turcești, pe „Durac-Reiss“ torpilor mic cu tunuri, și pe vaporul „Kinali-Ada“. Comandantul de pe „Durac-Reiss“ ca să nu ajungă vasele turcești în mîna dușma-

nului, a scufundat mai întîi pe „Kinali-Ada“, apoi și-a azvîrlit în aer propria lui corăbie.

Corăbiile engleze la țărmii Palestinei.

Constantinopol, 2 Nov. Doue corăbiile engleze de războiu au început a bombardarea (a bate cu tunurile) orașul turcesc Iaffa. Tunurile de pe țărm au răspuns cu foc viu, după care corăbiile s'au retras mai în largul mării. E sigur că în curînd Englezii vor bombardarea Smirna și Mitylene

Cu alte cuvinte, războiul pe mare se începe și el în multe locuri. Se tot lățește, ca și cel de pe uscat.

50 de mii de soldați din Canada și Australia la Alexandria.

Roma, 2 Nov. — Guvernul englez a grămădit la canalul „Suez“ peste 14.000 de soldați. Tot așa și în Alexandria. Aici sunt până acum peste 3000 de soldați din Australia, iar porturile Alexandriei sunt închise cu mine submarine, ca trupele turcești să nu poată năvăli în Egipt.

Comandantul portului din Alexandria a dat de știre orașului, că în *cîteva zile vor sosi la Alexandria 50 000 de soldați din Canada și Australia.*

Intre Persia și Turcia,

vecine, se fac încercări de o convenție (legăturală militară) în fața primejdiei ce a dat și peste acea parte de lume. Un sol persian s'a înfățișat zilele astea la Sultanul turcesc și e vorbă să lege o tovărășie de arme contra primejdiei Rusești ce le amenință pe amîndouă.

Voci italiene

despre țînuta Italiei și a României.

„Correspondenz Bureau“ — adecă Cancelaria oficioasă de vestiri politice din Viena, trimite ziarelor cîteva spicuri prin foile italiene despre păreri ce domnesc în Italia asupra țînutei acelei țări și în legătură ea și a României. Dăm și noi spicuri din aceste păreri.

„Ziarul italian „Aventure d'Italia“ scrie un articol asupra politicei României ajungînd la următoarea încheiere:

— Socotim, că atît starea din lăuntru, cît și cea din afară a României, nu vor suferi schim-

bări pe urma morții marelui și neîntrecutului seu Rege.

Avînd în vedere legăturile de prietenie, nu tocmai așa de noue, ca și interesele, nu tocmai neînsemnate, ce ne unesc (pe Italiani) de statul dunărean (de România) — legături și interese drepte, — noi dorim, cu inimă de Italiani, ca legăturile neatînse de regele Carol în ceea ce privește pretinția italo-română, să fie ținute în seamă și chiar întărite cu încredere, de noul Domnitor. Și credem, că atît guvernul din Roma cît și cel din București, vor veghea la apărarea intereselor noastre de obște, în aceste clipe în cari ori-ce stat se gîndește la el însuși!

— Revista săptămînală italiană „Terza Italia“ din Turin, publică apel către „Amicii Români“:

— Pe malurile Dimboviței, scrie, mai acum 12 ani ne-ați primit cu strigăte de „trăiască Italia!“ și timpul nu a putut șterge amintirile călduroaselor voastre dovezi de prietenie, pe cînd în inimile noastre răsuna — ca și răsunetul unui glas depărtat, — strigătul poporului român, vlăstar al unei mame latine.

Au trecut anii, dar noi ne amintim de voi cu simțeninte neșterse de recunoștință, iar numele de Ploiești și Sinaia, de Brăila și București, răsună la urechile noastre ca al unor orașe italiene, pline de soare, pe hotarul răsăritean din strămoșeasca moșie romană. Ei bine, fraților, ca nici-odată, în aceste zile turbate de virtutul marelui războiu, noi urmărîm tremurători știrile felurite ce ne vin din țara voastră, dorînd, ca și atunci, să cunoaștem păreri voastre.

Peste înălțimea unor munți voi să plimbați odinioară privirile; pe cînd noi facem să sboare gîndurile noastre spre vîrfurile altor munți.

Dar azi?... Dar azi?..

Ori cari ar fi intîmplările, Români, trebuie ca patria voastră, sentinela (paza, varda) înaintată a gîntei latine, să meargă alături cu sora ei mai mare! În numele acelei puteri romane, eroice și depărtate, care la prăbușirea imperiului, pe asprele dealuri ale Carpaților a știut să se împotrivescă năvălirilor sălbatice, veghiați ca gloria nouă din istoria voastră, să se contopească cu aceea a poporului Italian.

Români, aduceți-vă aminte, cînd printre rîuri de sînge și legiuni de jertfe se întărește viitorul statelor naționalicește întregite...“

(Corr. Bureau).

Ce vrea Bulgaria?

Incercări rusești de a o trage pe partea ei. Dar ele nu prînd.

Se știe cine e Ratko Dimitriew. El e ofițer bulgar de rang mai înalt, trimis ca atașat militar pe lîngă consulatul bulgar dela Petersburg.

Cînd s'a început războiul acesta, Ratko a abzis de slujba sa și a intrat în slujba armatei rusești, mergînd pe cîmpul de luptă. Asta a supărat rău pe frații sei Bulgari, cari l'au certat și s'au întors de cătră el, căci ei sunt năcăjiți pe Ruși de anul trecut, de cînd i-au lăsat să sufere pierderile cunoscute. Dar Rușii l'au ridicat pe Ratko la rang de general și l'au făcut chiar conducător al unei armate. Țarul l'a încărcat cu medălii pentru purtarea sa în războiu, ba l'a numit chiar adjutant al seu.

Acum aflăm, că acest om de încredere al Țarului, a plecat de grab în Bulgaria, de îndată ce izbucni războiul între Rusia și Turcia. Iaca ce telegrame vestesc această solie a Rusiei cătră Bulgaria:

Ratko Dimitriew trecînd prin România.

București, 2 Nov. — »Universul« primește următoarea știre din Iași:

Generalul bulgar Ratko Dimitriew, care intrase de bună voe în armata rusească și a luat parte la luptele din Galizia, venind din Rusia s'a oprit pentru scurtă vreme în Iași, de unde a plecat apoi spre Bulgaria. Aici se vorbește că Dimitriew e trimis de cătră Țarul Rusiei la regele Bulgariei, avînd încredințarea însemnată de-a vorbi în numele Țarului cu Regele.

Incercările Rusiei.

Sofia, 2 Nov. — De cîteva zile a sosit aici o deputație (solie) rusească, cu scopul, să întoarcă lumea de aici spre puterile „antantei“ (Anglia, Rusia, Franca) și ca se ticlue lucrurile așa, ca guvernul bulgar să lase înrîurire largă asupra politicei din afară a țării, ministrului rusec Sassonow, ba însași armata bulgară să fie pusă sub înrîurire ori chiar comandă rusească. Aici însă lumea a rîs de încercările soliei. Ea n'a putut ajunge la nimic.

Mai nou.

Sofia, 3 Nov. — Aici și în București se pregătește o înțelegere între Bulgaria, România și Rusia, pentru susținerea (apărarea) păcii!

Uriaşa luptă din Belgia.

Lupta dela ţarmul mării în Belgia, — cea mai crîncenă luptă a istoriei!

Deodată cu zilele senine de toamnă, s'au pornit pe toate fronturile lupte staşnice, lupte mai crîncene ca toate cele de pînă aci, — ba, după cum ştirile mai nouă povestesc, — mai crîncene şi de cît toate luptele pe cari le-a cunoscut vre-o dată istoria! Zilele de toamnă trec cu repeziciune şi duşmanii îmbrăţişaţi în uriaşa luptă simt par' că apropierea duşmanului tuturor pe cîmpul de luptă: apropierea iernii, care va veni furiosă, fără să-i pasă de gloanţele şi şrapnelele luptătorilor, şi muştrătoare, va lovi fără cruţare şi în unii şi în alţii cu armele ei de zăpadă, de ger şi de ghiată.

În teama de acest duşman se grăbesc acum cu atîta zor puternicele oşti, ca doar'-doar' să repun cumva una pe cealaltă pînă nu-şi aşterne încă iarna vâlul alb de zăpadă peste cîmpul de bătae.

Luptele de pînă acum s'au fost dat mai mult pentru a se încerca uriaşii unii pe alţii, pentru a-şi cunoaşte puterile, ca apoi, în clipa potrivită, să ştie cu cîtă putere să se azvirle colo ori dincolo în lupta hotărîtoare! Dar aşa se vede, că lupte hotărîtoare se vor da mai multe în războiul acesta, că prea sunt mari şi puternice oştile de milioane, ca să se dea înfrînte cu una cu două: Se prezice că lupta cea mare se va da abia la primăvară. Ştirile mai nouă însă, cari, atît de pe cîmpul de bătae cu Ruşii cît şi de pe cel cu Francezii, vestesc desfăşurarea celor mai mari încordări de puteri ne fac să credem, — mai ales azi după ce o nouă putere, a intrat în foc, Turcia, că chiar în zilele apropiate stăm în faţa unor lupte hotărîtoare, cari deşi nu vor putea pune capăt încă cumplutului războiu, totuşi vor avea cel puţin înfrîurire mare asupra desfăşurării războiului mai departe.

Prea sunt grozave şi grăbite încăerările începute, ca să nu ne putem aştepta la mari schimbări în mersul războiului înainte de-a intra în iarnă, dacă nu pe toate cîmpurile de

bătae, apoi pe cîmpul de luptă cu Francezii, Englezii şi Belgienii de bună seamă.

Iată acum cîteva ştiri care ne îndreptăţeşce să credem cele spuse mai sus:

Rotterdam, 1 Nov. — Francezii, Englezii şi Belgienii, au început cu înverşunare un groaznic atac între *Jpern* şi *Rousselaere*. Călători din Ostende spun, că luptele de lîngă *Dixmuinden* sunt din ce în ce mai crîncene! Bubuiturile tunurilor de pe mal şi de pe vasele de războiu, ţin fără întrerupere, ziua-noaptea! Ostende e zotonit de răniţi.

Germanii au trecut peste canalul *Jser* în mai multe rînduri, dar focul inamic, şi mai ales atacurile cu baioneta, i-au aruncat îndărăt, însă fără ca să se fi hotărît lupta pînă acum. La *Jser* şi dela *Dixmuinden* pînă la *Jpern*, curg lupte crîncene, cum nici nu s'au mai pomenit în istorie! De pe mare vine ploaie de granate şi şrapnele, care face grozave pierderi în oameni. Tot asemenea pustiiri fac şi tunurile germane în rîndurile duşmanilor.

Zilnic vin trupe noi, cari sunt trimise numai decît în foc! Numărul răniţilor e groaznic. Canalul *Jser* e plin de cadavre (trupuri moarte) şi e roşu de sînge.

Lupta, care ţine încă, e din ce în ce tot mai înverşunată!

Amsterdam, 2 Nov. — Cîmpul de luptă din Belgia şi la colţul de sus al Franciei, nu mai e cîmp de bătae, ci o adevărată *belitoare*. Mii şi mii de răniţi şi schilavi încotro te uiţi, iar cîmpul pe unde s'au dat ori se dau acum luptele, e acoperit de morţi, căci nici atîta vreme n'au avut luptătorii, să-şi îngroape miile de cadavre. Pe alocurea morţii zac în grămadă, formînd un strat atît de gros că abia poate străbate printre cadavre.

Nu se mai folosesc tunurile, pentru că luptele se dau acum cu — *baioneta!*

Baia de sînge dela Nieuport.

Christiania, 2 Nov. — Lupta ce se dă la hotarele Belgiei va fi socotită între cele mai sîngeroase lupte ale istoriei universale! E de foarte mare însemnătate pentru Francezi şi Englezi, ca Germanii să nu poată pătrunde în *Calais*. Soartea războiului acestuia va atîrna dela faptul, că oare reuşi-vor germanii să ajungă la *Calais!* De cîndu-i Anglia, trupele engleze n'au avut o luptă mai îngrozitoare şi mai sîngeroasă ca aceasta.

E o baie de sînge fără pereche ceea ce s'a petrecut zi de zi între *Nieuport* şi *Jpern*.

Aceste lupte, luînd în seamă mărimea pierderilor, întrec chiar cele mai sîngeroase lupte din războiul ruso-japonez.

Germanii au jertfit divizii întregi, dar şi pierderile trupelor franceze-engleze-belgiene, sunt la fel de mari.

Lupta desnădăjduită decurge şi acum pe uscat şi pe apă, în aer şi sub apă.

Ziarul »Times« nădăjduşte că Germanii nu vor putea ajunge la *Calais*.

*

MAI NOU

Berlin, 3 Nov. — Comanda supremă germană vesteşte: Răvărşarea apelor spre miază-zi de *Nieuport*, fac peste putinţă orice luptă aci. Trupele noastre s'au retras de pe cîmpul inundat de apă, fără nici o pierdere.

Atacurile noastre contra *Jperului* se duc nainte. Am prins ca la 2000 de oameni, printre ei mulţi Englezi şi mai multe maşini de puşcat.

Tisza István

despre statele neutrale.

Marele ziar german »Vossische Zeitung« publică vorba pe care a avut-o de curînd un redactor al seu din Budapesta cu ministrul preşedinte al Ungariei, dl Ştefan Tisza, despre stările politice peste tot. A atins în deosebi treaba, că cum vede ministrul ungar lucrurile cu Românii şi cu România. Despre asta dl Tisza şi-a spus părerile în următorul fel:

— Inteligenţa română şi-a păstrat tot mereu şi în totdeauna sîngele rece şi vede-

rea limpede, şi nici-odată nu a crezut în lozincele (vorbele răsunătoare, ademenitoare) ale Ruşilor, cari le povesteau despre liberarea Ardealului.

»Doar o ştiu bine şi în România, că ţăranul român din Ungaria, o duce bine! Şi şi aceea era de prevăzut, că poveştile despre biruinţele ruseşti, vor fi acuşi desminţite prin fapte!«

Atît despre Românii dela noi şi despre România.

Incolo despre Italia a spus tot aşa:

— »Cu Italia putem fi mulţumiţi. Că Italia va rămînea neutră (neamestecată) în războiu, ne dă chezeşie însaşi persoana ministrului preşedinte Salandra, şi eu sunt convins (adînc încredinţat), că şi în părerea de obşte a ţării, cucereşte loc tot mai mult ţinerea la neutralitate.«

NOUTĂȚI

Incoronarea Regelui Ferdinand al României. Ziarele din Bucureşti aduc următoarea ştire:

»O dorinţă a Regelui Ferdinand Din izvor sigur aflăm, că la cea din urmă primire ce a avut-o ministrul-preşedinte Brătianu la Regele, Maestatea sa noul Rege i-a zis:

»Regina şi eu avem dorinţa nestrămutată, ca încoronarea noastră să se facă în ziua de 24 Ianuarie (v), în această şi sfîntă a Unirii (Moldovei cu Muntenia într'un singur stat), zi care trebuie să rămîină o zi de mare semn pentru neam!«

Ministrul preşedinte s'a bucurat de această alegere a zilei pentru încoronare a M. Sale noului Rege. Şi se va face după dorinţa Sa.

»Spitalul Zitta« se numeşte cel mai nou spital de războiu ce se deschide în Budapesta pe sama răniţilor şi bolnavilor ce vin de pe cîmpiile de luptă. I se dă numirea după numele Principesei de Co-roană a Monarchiei noastre, soţia Moştenitorului de Tron. Spitalul va avea 3500 de paturi şi va fi unul dintre cele mai bine inzestrate cu cele de lipsă pentru eroii izbiţi de soarte în paturile lui.

Moarte. Ştefan Radic, protopop-paroah gr. cat. i. r. în Petroşeni, după o boală grea şi îndelungată, împărtaşit cu sf. taine, a încetat din viaţă în 28 Octobrie n., în vîrstă de 71 ani şi în anul 43 al preoţiei. Odihnească în pace.

Cît scad Saşii din Ardeal în trei ani de zile. La sfîrşitul anului 1910, — scrie foaia săsască »Sieb. D. Tageblatt« din Sibiu, —

numărul Saşilor ardeleni era 225 mii 435 suflete, dintre cari 112.877 bărbați și 112.557 femei. In asemănare cu anul trecut, statistica (numărarea sufletelor) arată o mare scădere a populațiunii săsești și anume: Sașii din Ardeal în trei ani de zile, în loc să se fi înmulțit, au scăzut cu 4544 de suflete.

Scumpul mult perde... Nu știm unde s'a potrivit mai bine această vorbă bătrânească românească, ca și la — abonații noștri, cari au întârziat a-și lua și numărul de Lunia.

De pildă numărul de Lunia trecută a adus știri foarte însemnate: despre intrarea Turciei în războiu, bombardarea orașelor rusești de pe țărmul Mării-Negre; apoi despre marea luptă dela Varșovia, a cărei sfârșit îl așteptau cetitorii cu atita neastîmpăr.

Cei ce nu au și numărul de Lunia, s'au lipsit într'adevăr de o cetire foarte însemnată.

I-am pus un preț așa de mic: 80 fil. pe 2 luni, November și December, încît fiecare să și-l poată abona fără greutate. Sfătuim pe toți abonații foii de Joia, să-și aboneze și numărul de Lunia, căci astfel au o știrbire între foile lor.

Germanii întâresc Bruxella.

Turin, 31 Oct. — Pe temelul unei știri venite din Paris, — ziarul „Stampa“ vestește, că Germanii lucrează cu mare zor la întărirea Bruxellesi (orașul capitală, al Belgiei, cuprinse de Germani), Vor ca fosta capitala belgiană să o prefacă în o cetate bine apărată, pentru ca la caz că ar mai veni valul războiului spre ea, până e în mâni germane, s'o poată apăra cu tărie!

*

Chemări sub steag în Italia și liberări.

Roma, 30 Oct. — Ziarul „Messagero“ scrie: Ministrul de războiu al Italiei, a rînduit, chemarea înainte de vreme sub arme a recruților anului 1895 (așadar cari erau să înceapă slujba în anul viitor), pentru a putea trimite acasă pe soldații anului 1892.

Asta e a se înțelege așa: Italia vrea să aibă și ea cît mai mulți soldații bine pregătiți, dar sub arme nu i-ar ținea pe toți, pentru cruțarea cheltuelilor. Ca să facă dar loc regruților anului viitor, trimite acasă pe soldații din anul al 3-lea de slujbă, fiind aceia bine învățați și în locul lor aduce regruții, pentru a-i pregăti și pe ei. Tot semne că se teme și Italia, că va fi trasă de marele virtej în cumplita horă a războiului, și vrea să fie bine pregătită.

„Vasárnapi Ujság“

despre războiul cu Rusia.

Sub titlul „Rezultate și Nădejdi“ revista literară ilustrată „Vasárnapi Ujság“ din Pesta, scrie în numărul seu dela 25 October următoarele:

Nainte de izbucnirea războiului de acum — afară de cîțiva cari cunoșteau tainele militare — nimenia n'a crezut că Rusia să fie atît de tare, cum de fapt s'a arătat ea în săptămînile din urmă. E drept că statistica numărătoare de tot felul) ne-a dat numeri și calculi uriași în toate privințele, dar știam și aceea, că tocmai în ce privește puterea armată a Rusiei, statistica nu e dăătoare de ton. Rusia mai nainte nu putea duce mai mult de patru sute de mii de soldați în linia de foc. Așa s'a întimplat în războiul din 1877 cu Turcii, cînd abia cu ajutorul armatei române a putut învinge pe Turci. În războiul cu Japoniezii armata rusească nici macar numărul acesta nu l'a ajuns — și a mîncat bătae.

De bună seamă că statistica știa și pe vremea acestor războaie, că întinderea Rusiei e grozavă, că locuitorii ei sunt mai număroși ca locuitorii ori cărei țări europene, că pe hîrtie armata Rusiei e de tot mare și că nu-și prea cruță soldații. — Nu prea puteam dară să dăm crezămînt datelor statistice pe cari în trecut le a desmînjit adevărata stare a lucrurilor. Mai bucuros căutam și vorbeam de pricinile, pentru cari puterea armată a Rușilor, deși numărul lor e atît de mare, totuși e slab! Luam în seamă neajunsurile ce izvoresc din uriașa întindere a țării; știam că paza hotarelor celor așa de întinse și înăbușirea nemulțămirei poporului asupra, vor ținea legate acolo acasă trupe mari rusești, — ne gîndeam și la aceea, că Rusia are puține linii fierate, că drumurile i sunt rele și așa cărăușirea, dar mai ales hrănirea trupelor sale pe cîmpul de luptă, va fi anevoioasă. Am știut că Franția a dat împrumuturi de miliarde Rusiei pentru înzestrarea armatei cu cele de lipsă, credeam însă că banii aceștia abia în parte s'au cheltuit pentru armată și bună nădejde aveam, că în Rusia va lipsi iscusința oamenilor de a mînuși o așa mașinărie armată modernă și uriașă...

Dar cei cari așa am crezut — și aproape toată Europa a căzut în păcatul acesta — amar ne-am înșelat.

După ce am declarat războiu Serbiei, toate cele spuse mai sus, mare înriurire au avut asupra pașilor noștri de mai apoi. Conducerea noastră militară s'a gîndit că are destulă vreme ca, cu putere covârșitoare să zdrobească mai în tîiu pe Sirbi și numai după aceea să se întoarcă cu toată țaria asupra Muscanului. Vezi bine, pe a tunci nu putea ști nimenia, că Rusia de săptămîni s'a pregătit contra noastră, că pînă cînd Țarul asigura

pe Impăratul Vilhelm de dorințele lui de pace pînă atunci cazacii își luaseră drumul spre hotarele noastre. Ne-am pornit așa dară trupele spre Sirbia în nădejdea că bină Rusia se va găti de războiu, armata noastră va isprăvi cu Sirbii și va putea și sosi încă la vreme în Galijia, pentru întimpinarea Rușilor.

Socoteala asta a noastră, a dat greș. Armata rusească nu numai că a fost gata de plecare cu mult mai tute, de cum ș'ar fi putut închipui ori și cine, dar a venit pe cîmpul de luptă într'un număr atît de mare, cum nimenia nu s'a așteptat! Cînd părți din trupele noastre au trecut pe la mijlocul lui August granița, soldații noștri s'au găsit în față cu o uriașă armată rusească!

Și totatunci ne a fost dat să vedem ceva deosebit: In zilele dinții ele războiului ne era teamă că trupele noastre în primele ciocniri nu vor fi la locul lor. N'am mai avut războiu din anul 1878 și la ocuparea Bosniei n'a fost lipsă de încordarea puterilor Monarhiei. Abia între generalii cei mai bătrîni de mai sunt vre o cîțiva despre cari s'ar putea zice c'au mai luat parte în războaie, încolo ofițerii noștri de trupe n'au fost în războiu nici odată pînă acum. Cînn ploaia de gloanțe și șrapnele cade pentru înfița dată pe șirele saldaților cari n'au mai fost în bătae și vîd aceștia că și la dreapta și la stîngă lor cad soții lor unul după altul, de regulă întră spaima și frica în ei, aceluiași timp și fugă încotro îi duc doi ochi. Așa s'a întimplat de pildă la Kirk-kilisse, unde la înfița ciocnire nu numai Turcii, ci și Bulgarii au luat-o la fugă spăriați de grozăvia ropotelor de puști și de bubuiturile asurzitoare ale salvelor de tunuri! Abia într'un firziu au băgat de seamă Bulgarii că... și Turcii fug, și s'au luat apoi după ei! In cazuri de acestea n'ajută altceva decît pășirea curajoasă și bărbată a vre-unui ofițer oțelit în lupte, care cunoscînd muzica gloanțelor, nu se sperie așa ușor de vuetul armelor. Și, la noi lipseau cu totul oamenii aceștia pășiți în războaie. Mulțămii însă firei și vitejiei soldaților noștri, la noi totuși nu s'au întimplat zăpăceli de acestea, ba din potrivă necunoașterea apucăturilor și primejdiilor în luptă, a răpit pe soldați și ofițeri pînă la cea mai mare cutezanță.

Bravurile fără pereche săvîrșite de soldații noștri la începutul luptelor, e adevărat că sunt o fală pentru armata noastră, dar ce folos, cînd perderile noastre pricinuite tocmai da aceste bravuri cutezate, erau neasemănat mai mari, ca cea mai mare izbîndă ce s'ar fi putut ajunge pe urma lor.

Cît ce s'a incredințat conducerea noastră militară că armata austro-ungară stă în față cu trupe rusești mult mai numeroase ca ale noastre, s'a schimbat planul de luptă. Și bine a făcut. Corpurile de

armată dela granița Sirbiei au primit poruncă să se oprească în atacul lor și să treacă o parte a armatei, spre Ruși. Izbînzile ajunse nu ne-au putut fi de folos mai departe. A trebuit să întrerupem urmărirea și alungarea Sirbilor, — nunumai, ci chiar și așezările noastre întărite, cucerite cu multă jertfă, a trebuit să le părăsim...

Am pierdut prin asta multă vreme scumpă.

Trenurile noastre săptămîni întregi au cărat la miliție spre hotarele sirbești, și acum miliția trebuia adusă napoi de acolo și dusă la Galijia, cu încunjur mare. Noroc că mersul trenurilor n'a suferit nici o piedecă, ele ș'au împlinit datoris peste așteptare de bine.

Dar și așa am întârziat; Rușii ne-au întrecut la hotarul Galijiei răsăritene. Cîmpul de luptă n'a mai putut fi susținut de noi prin o puternică ofenzivă (atacare a lor) în Podlia, iar acela n'ar fi fost lucrucuminte din punct de vedere militar, ca să primim noi lupta hotărîtoare pe șesurile greu de apărat ale Galijiei răsăritene. A trebuit dară să ne retragem pe linia Lemberg, unde locul a fost pregătit înainte pentru o mare luptă și unde ne-am și așezat apoi în pozițiile cele mai bune și întărite.

Adunarea armatei aici, a reușit de minune și aveam cele mai bune nădejdi. Aripa dreaptă răsărită pe Carpați și de partea asta era zădarnică ori-ce încercare de a ne încungiura. Aripa stîngă înaintase Dankl, pîn' la Lublin, de unde putea ataca pe Ruși în coastă, dacă aceștia străbăteau pîn' la Lemberg. Intre Dankl și centru, la Ravarusca, armata lui Aufferberg ținea legătura trupelor noastre.

Armata a fost așezată în jumătate-cerc, ca trupele maghiare pe vremea lui Árpád. Trebuiau întinse numai cele două aripi, ca întregă armata rusească să fie încungiurată. Dar, nu așa s'a întimplat. Rușii au atacat în centru ca atita putere, încît trupele noastre aici nu s'au putut împotrivi atita timp, cît ar fi fost de lipsă, pentru ca aripele să-i poată încunjura pe ei! Au fost silite să se retragă, prin ceea-ce au lăsat apoi pe Ruși să ajungă ei în coasta armatei Aufferberg. E o glorie neperitoare armatei noastre, că în starea asta a știut încunjura primejdia mare ce o amenința. Armata Aufferberg a scăpat, iar' celeritate armate s'au putut trage napoi spre locuri mai priincioase în deplină rîndială, fără să le fi fost împedecată retragerea de Ruși.

In nouele așezări soldați, dar mai ales caii ștrapațați din cale afară, au fost lăsați să odihnească pînă cînd armata a fost întărită prin puteri noi, parte prin alăturarea trupelor germane în număr mai mare la aripa stîngă.

De bună seamă starea noastră vre o cîteva săptămîni a fost foarte grea, dar tocmai în timpul acesta

s'a adeverit cit de vinjoasă și tare e puterea armată a Monarchiei.

Armata noastră, cit ce a odihnit pușca întregindu-și rindurile rărite, după ce s'a unit cu trupele germane: a atacat de nou! Una după alta a recucerit pozițiile pierdute mai înainte și scâpând Przemysl-ul de asaltul vehement al Rușilor, a înaintat pe toată linia.

Credem și nădăjdum, că Rușii nu se vor mai putea împotrivi înaintării noastre și în scurtă vreme vor ieși din Galizia, ba vor pierde și Polonia. Se vede însă, că armata noastră anul acesta, poate până la primăvară, nu va urmări planuri mai mari. Profesorii germani zic, că în partea de miază-noapte a Rusiei se poate purta războiul și iarna, dar comandanții armatelor sunt de altă părere. Pe urma gerului, luptătorii ar suferi mai mult ca de armele dușmanului. O armată de sute de mii, pe un front de o sută de kilometri, nu poate sta zile întregi afară în câmp, în frig de 20 grade, fără să se prăpădească o bună parte din ea. În pământul înghețat soldații cu greu își vor putea săpa adăpost și anevoie va merge îngroparea tunurilor, iar prin zăpada mare a Galiziei transportul de muniție și hrană va fi cu neputință. Frigul va împiedeca mult pe luptători și va sili armatele la pauze lungi, iar lupte abia deodată cu razele soarelui de primăvară se vor putea da de nou pe câmpul de bătae.

De altă parte, e sigur că războiul acesta, numai atunci va sta și cu pace, când ori unu, ori celălalt dintre luptători, va cădea la pământ de tot învins și zdrobit. Atunci apoi învingătorul va dicta pacea, o pace care să-i aducă liniște pe mulți ani înainte. Căci altcum ce folos de singele vărsat de sutele de mii de oameni. O atare învingere noi nu putem nădăjdui, decît în anul viitor, de aceea, după pacea cea de încheiere a războiului, va trebui să așteptăm încă.

Nu e eschis ca Franca să pună pace cu Germania și mai înainte, încă anul acesta. Pentru că e drept că puterile din tripla înțelegere s'au legat prin contract, a nu încheia pace una fără de ceialaltă, lipsa arzătoare însă strică puterea astor fel de contracte.

Dacă Francezii vor simți, că înzadar își varsă singele mai departe, că numai între pace și nimicirea lor pot alege, își vor alunga guvernul și pe președintele care s'ar pune în calea păcii. Iar forma în care să se facă pacea, o vor găsi-o ei ușor.

Asta, de sine înțeles, ne-ar face mare ușurare, dar nu ne va aduce numai-decît în starea aceea, ca să putem dicta pacea și Rusiei. Pentru așa ceva ne trebuie timp, și chiar în cazul cel mai bun, va trebui să aducem încă multă jertfă și să avem îndelungată răbdare. Iute nu putem aștepta dară sfârșitul, cu

cît vom avea însă mai multă răbdare, cu alit va fi și sfârșitul mai strălucit.

Scrisoare din Siberia.

Scrisoarea unui oficer din Arad, ajuns prinsoner la Ruși.

Cetim în foaie din Arad:

Căpitanul dela regimentul din Arad I. Kümmerlin pe la începutul lunei trecute a ajuns în prinsonerie la Ruși. Rușii l'au trimis, se vede, în Siberia, căci căpitanul Kümmerlin de acolo a scris acum scrisoare nevestei sale, anume din orașul Courgan din Siberia apuseană.

Iată scrisoarea:

„In 7 Septembrie am ajuns prinsoner în mâna Rușilor. Ne-am pomenit eu cu 14 soldași, în fața alor 4 tunuri și un escadron de călăreți ruși, când am căzut prinși. De rănit nu m'au rănit. Numai decît am fost trimis spre înlăuntrul Rusiei. Când m'au făcut prinsonier abia aveam pe mine niște haine subțiri, mantaua nu o aveam. Iși poți închipui dară, ce-a trebuit să sufăr pe timpul acela când ploua într'una, și să răcise vremea de a binele. Au fost grozave zilele prin cari am trecut, dar mulțumesc lui Dzeu, acum sunt trecut peste năcăz și mă simt de tot bine. Cu un transport (un rînd de trimiși) de prinsonieri am sosit în Siberia. Drumul până aici a ținut 21 de zile. Șase zile ne-am dus pe jos, cînd sprezece cu un grup din uruit alit de lung, am sosit în sfârșit aici, în Courgan, unde e grozav de frig, va fi vre-o 30-40 grade sub zero (mai aspru ca la noi la Bobotează). Sunt pe deplin sănătos. Cu purtarea Rușilor față de mine și ceialalți prinsoneri, sunt de tot mulțumit, n'am de ce să mă plîng în privința asta. Poruncitor peste noi aici e un colonel rus, om foarte plăcut și de treabă, care toate ni-le face pe plac, numai să ne simțim bine. Pe mine și pe încă 25 de ortaci de-ai mei, ne-au așezat în o uriașe sală de teatru. Aici locuim, avînd deplină comoditate și aici mîncăm toți împreună. Dar e o scumpete grozavă în oraș.

Sub mîna fiecărui oficer prinsoner, — așa și sub a mea, — stau sub îngrijire și supraveghere cîte 200 soldași prinși. Mai repet odată: sunt sănătos și mă simt bine“.

Scrisoarea aceasta a fost pusă la poșta din Courgan în 28 Sept. Așadară tocmai o lună de zile a venit până la Arad. Din Courgan a mers la Petersburg, de aici în Svedia, din Svedia prin Germania la Arad. Acest drum l'a avut de făcut interesanta scrisoare. Nevasta căpitanului prinsoner a primit zilele aceasta și o telegramă dela soțul ei din Siberia. Telegrama a sosit în trei zile.

Nou!

Dela 1 Novembre până la Anul-Nou

— așadar 2 luni de zile —

dăm »LIBERTATEA« cu următorul preț:

Numărul de Joia, cu „Foaia Interesantă“ împreună, cu *numai 80 fl.*

Numărul de Lunea, dela 1 Nov. până la Anul-nou, iarăși *numai 80 fl.*

Cel-ce dară, neavînd foile noastre, voește a intra ca abonat (nainte plătit) nou, să trimită *cor. 1.60* și va primi foile de acum până la Anul-nou tot *de 2-ori pe săptămână!*

— Rugăm cetiți această vestire și altor cetitori din sat, cari nu au azi aceste foi!

Pentru spitaluri!

Paploane, țoluri, albituri,

cu prețuri ieftine, se află de vânzare (în mare) la

Opreat,
comerciant în Orăștie.

Casete de

hîrtii de epistolă

cu inscripția românească:

„VIORELE“

și

„LĂCRĂMIOARE“

se găsesc la

„**Librăria Dr. S. Bornemisa**“
în Orăștie (Szászváros).

Numeri singuratici din „Libertatea“

găsiți spre vânzare, atît din foile de Joia, cît și din numărul de Lunia (cel de războiu), în următoarele orașe, la următorii vânzători ai foilor noastre:

Prețul unui număr e totdeauna **10 fileri.**

O aflați în:

BLAJ, la »Librăria Seminarială«.
BRAD, la negustorul român Ioan Cudean.
HUNEDOARA, la negustorul român N. Țintea
GHIOROC, la negustorul român M. Butariu.
BAIA-DE-CRIȘ, la negustorul român Rom. Coțoiu.
SIBIU, la traficele: Hermine Frank, Németh L., Luize Knopp
ORADEA-MARE, la Librăria Hegedüs (Rákoczi ut. 5).
In ALBA-IULIA, la Publiu Mureșian, în piață.
FĂGET, la negustorul român Aug. Oneșan.
» » » » George Barbu.
HAȚEG, la negustorul român B. Popovici.
SELIȘTE, la negustorul român N. N. Țintea, Ssor.
LUGOJ, la Librăria românească »Minerva« G. Țăranu.
CRIȘTIOR, la comerciantul Vágzsina Imre.
VINȚUL-DE-JOS, la Filiala »Ardeleana«.
ABRUD, la vânzătorul de foi I. Tengher
VÎRȘET, la prăvălia Amalia Kirchner,
ȘOMCUTA-MARE, la însoțirea creștină de Consum.
BEIUȘ, la Librăria românească »Doina«.
DOGNECIA, la dl G. Dumitru.
TURDA, la »Librăria Poporală« I. Pescariu.
LIPOVA, la vânzătorul de foi Schmolter Antal.
BRAȘOV, la Librăria rom. I. Chiroiu.
ILIA, la societatea comercială românească »Libra«.
ȘUGAG, la negustorul român Nic. Ștefan.
DOBRA, la banca »Grănițerul«.
CÎMPENI: la comerciantul român Dumitru Iclozan.
MEDIAS: la Librăria G. Reisenberger.
ORĂȘTIE: la Librăria Dr. S. Bernemisa și com. N. Nicoară

In CARANSEBEȘ, la com. rom. Petru Lepa.
» » » » » » » » » » » » » »
» » » » » » » » » » » » » »
» » » » » » » » » » » » » »
BĂIȚĂ, la com. rom. Ioan Belea.
GEOAGIU-DE-JOS, la banca »Geogeană«.
CLUJ, la tipogr. »Carmen« P. Barițiu, Str. Francis Iosif 58.
TICVANUL-MARE, la com. rom. Vasile Iorgovan.
TIMIȘOARA, la trafica Lazarovics Georg.
» » » » » » » » » » » » » »
la Arszenovits Sándorné, în cetate, Str. Rudolf.
REȘIȚA, la com. Weiss Adolf.
ALSÓKÓVES, (comit. Arad) la com. rom. G. Moldovan.
SERAJEVO, la librăria Nissim A. Cappon.
MOSTAR, la trafica Mustafa M. Cisic.
ZLATNA, la dl Stefan Corpade.
LIPOVA, la vânzătorul Alexandru Seleşan.
TOPLIȚA-ROMANĂ, la comerciantul român Ioan Stanciu.
COHALM, la factorul postal Nicolae Spornic.
CAPOLNOC-MĂNĂSTUR, la măestrul cojocar George Popp.
SEBEȘUL-SĂSESC: la Anna Gross
ȘARCAIA (în comit. Făgăraș): la Zimmermann Samuel.
GALGÓ (comit. Solnoc Dob.): la Ioan Martin.
GALONEA: la Trop Miksa.
GHERLA: la Mikó István, Kandia u. 32.

In aceste locuri căutați »LIBERTATEA« Marța și Vinerea.

In toate aceste locuri se află de vânzare și revista literară »COSINZEANA« dela Orăștie, cu foarte numeroase chipuri dela războiu. — Un număr din »Cosinzeana«, 20 fl.

Alți negustori, cari ar dorî să vîndă foile noastre, — să se înștiințeze. Au câștig frumusețea dela vânzarea lor.

Cea mai veche firmă de

Cognac

în Monarchie, este:

Conte Stefan Keglevich Utd.
din Budafok.

Recomandat prin medici —
Distins la toate expozițiile cu
diplome de onoare — Se ca-
pătă pretutindenea. ¹⁻⁶₍₁₄₃₃₎

Un învățacel.

In prăvălia de pielărie a
subscrisului să primește imediat un învățacel.

Arthemiu R. Brassai
Orăștie—Szászváros.

„Tipografia Nouă, I. Moța“

din Orăștie (Szászváros)

este una din cele mai bogat provăzute cu tot felul de material
pentru tipar. E în stare a tipări broșurile cele mai fine, cu
clișee întreșesute în text, — apoi ori-ce tipărituri pentru pri-
vați, ca: invitări, anunțuri de logodnă, de cununie, cărți
de vizită, afișe (placate), reclame, etc. — Pregătește
tipărituri pentru bănci și cărți pentru bănci.
In posesiunea unei mașini ce tipărește
în două colori de odată, poate pre-
găti: invitări, reclame, ș. a.,
în două colori!, etc. — Tipărește
ziare, reviste, broșuri, cu to-
tul moderne cu gust arangeate și tipărite.
— In »TIPOGRAFIA NOUĂ« se lucrează cu
6 mașini: una plană, una dublă (lucrînd cît două
plane de-odată), una tipărind în două colori de-odată, o
mașină americană pentru lucruri mărunte, una de perforat și
una de tăiat. — **Serviciu repede** — **Prețuri mai ieftine ca aiurea!**

Adresați-vă cu încredere, în ori-ce trebuințe de tipărituri, la:

„Tipografia Nouă I. Moța“
(Tipografia foii »Libertatea«)
în ORĂȘTIE (Szászváros).

Frizer nou în Orăștie.

Fac prin aceasta cunoscut onoratului public din loc și jur, că mi-am deschis în Orăștie, în drumul țării, lângă prăvălia dlui Corvin, (în fosta prăvălie Jurkovits):

BARBIERIE și FRIZERIE,

arangeată modern și condusă de mine, după ce am praxă îndelungată în țară și străinătate!

Rog onoratul public, inteligență și popor, din loc și jur, a mă cerceta cu încredere

Cu stlmă:

Filip Schiopu, friser.

(o)

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC, Chicago, Ill.

Capital și surplus 3 milioane de dollari.
Fonduri peste 30 milioane de dollari.

Singura mare bancă de stat în West, cari își are secție românească.

După depuneri solveste 3% interese.

Trimiteri de bani prin telegram **gratis** 500 coroane

ori sume mai mari trimitem prin telegram fără vre-o suprasolvire, iar banii în ziua următoare îi plătim în țara veche.

Spese pentru telegram nu luăm!

Noi nu numai că promitem, ci banii în ziua următoare îi și plătim primitorului, pentru-că noi banii îi trimitem de-adreptul din Chicago cu telegram. — în vreme ce banii trimiși prin alți bancheri sunt pe cale cu posta în New-York, noi i-am și plătit deja în țară. — Trimiterile prin postă, mulțumită unui mod până acum necunoscut, îi plătim în țară cu 4-5 zile mai repede ca ori-și-cine altul. — Cearcă și te vei convinge. — După fiecare trimitere, dăm fiecăruia rețepisul postal original din țară. — Cere coala de trimitere (maniorcă).

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC

(0000) 20-

39 So. La Salle Str. Cornel Monroe, Chicago, Ill.

(Vis-à-vis de Consulatul Austroungar).

„Cele mai frumoase!“

Așa să chiamă volumașul de poezii populare scoase acum de sub tipar de „Librăria Națională“ dela Orăștie, poezii alese de dl Seb. Bornemisa, redactorul revistei „Cosinzeana“.

Cel cărora vă plac poeziile populare (și la toată lumea plac pentru farmecul din ele!), cumpărați-vă această cărticică de poezii populare și veți avea o neîncetată plăcere citindu-le, căci ele sunt într-adevăr, cum le spune titlul cărții: „Cele mai frumoase!“

Prețul 60 fileri, trimise franco.

Pentru americani.

Anul I. II. și III. din „Bobirnaci“ dînd câte un volum de 100 pagini, cu mii de glume, umor, satiră, — foarte producătoare de haz, — le avem legate în volume deosebite, pe care le vindem cu 35 cenți unul, trimis franco recomandat la America.

Administrația „Libertatea“ în ORĂȘTIE (Szászváros) sau la Librăria Națională, tot aici.

„Atelierul de țesături și cusături românești“ din Orăștie (Szászváros)

dă împrumut:

pentru serate și baluri: *porturi femești*: de Orăștie, Pădureancă și Tulgheș, pentru taxa de folosință a costumului cor. 10 — plus spesele de porto. *Costume de Călușeri* pentru taxa de folosință a unui costum cor. 5 — plus spesele de porto.

Are de vânzare:

costume complete port de Tulgheș à cor. 100 —

costume complete port de Orăștie à cor. 160 —

costume complete port de Pădureancă à cor. 120 —

Primește comande de tot felul și execută după modele din Atelier.

(1134) 18 —

Podoaba de casă, frumoase și ieftine.

Potrete colorate pe sticlă și așezate în cadre frumoase, după ori-ce fotografie bună sau clișeu.

Icoane lucrate pe sticlă în motive românești, cu sîdef și

„BANCA DE ASIGURARE“ — cea românească —

dela SIBIIU, zisă: »BANCA GENERALA DE ASIGURARE« — face cunoscut marelui obște românești, că în aceste zile grele și pline de primejdii, primește asigurări nu numai contra pagubelor *de foc, de grindină* (baterea pietrii), contra spargerii, etc., — ci și

asigurări asupra vieții

și anume așa, că contractul are putere și pentru timpul de războiu. Plătește adecă — potrivit condițiilor (legătuielilor) din contract, și asigurarea celor căzuți în război ori morți pe urma rănilor ori boalelor căpătate în războiu.

Toți cîți aveți a vă asigura edificiile contra focului, sau nutrețele, — sau cei-ce ați voi să aveți o asigurare asupra vieții pentru ca la caz de moarte, venită din orice primejdie a zilelor acestora rele, — familia să vă capete o sumă oarecare, —

— faceți-vă asigurările la

„Banca Generală de Asigurare“

— cea românească —

din Sibiiu (Nagyszeben).

imitațiuni de mărgăritare, prozente — verde poleite, bronzate ori aurite cu aur veritabil (Ducatem Gold) cea mai splendidă podoabă pentru ori ce casă românească

Tabernacle-Chivoturi, cruci rapide, iconostase în miniatură ca altare de casă cu prețuri foarte ieftine execută prompt și repede, ear comercianților le dă rabat corespunzător.

IOAN BACIU

artist-amator,

în Sajosolymos u. p. Nagysajó.

MEDICII

recomandă ea foarte potrivit leae contra tusei

KAISER

Caramele

pectorale

cu cel „3 brazl“.

Milfoane de înși le folosesc în contra

TUSEI

răgușelei, guturaiului, flegmei șitusei măgărești.

6100 de atestate autentice de not. publ. garantează efectul sigur.

Sunt bonboane cu un gust foarte plăcut!

Se găsesc în pachete de 20 și 40 fil., și în doze de 40 fil.:

în Orăștie Apot. N. VLAD. în Dobra Apot. W. UNBERATH, și în alte apotece.

VINURI

vechi și noi — de vindut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEA, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lângă prețurile cele mai moderate!

Anul 1911. Vinuri vechi:

	Anul 1911	Anul 1912
Vin alb — — —	70	60
Rizling — — —	72	62
Roșu de Miniș — 1 00	90	
Carbenet — — 1 10	—	

Anul 1913. Vinuri noi:

Vin alb — — —	— 46
Rizling — — —	— 48
Șiller — — —	— 50

Rachie de trevere (comină) K. 1.60.
Rachie de comină, specialit. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumutate pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

PETRU BENEA, proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)